

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

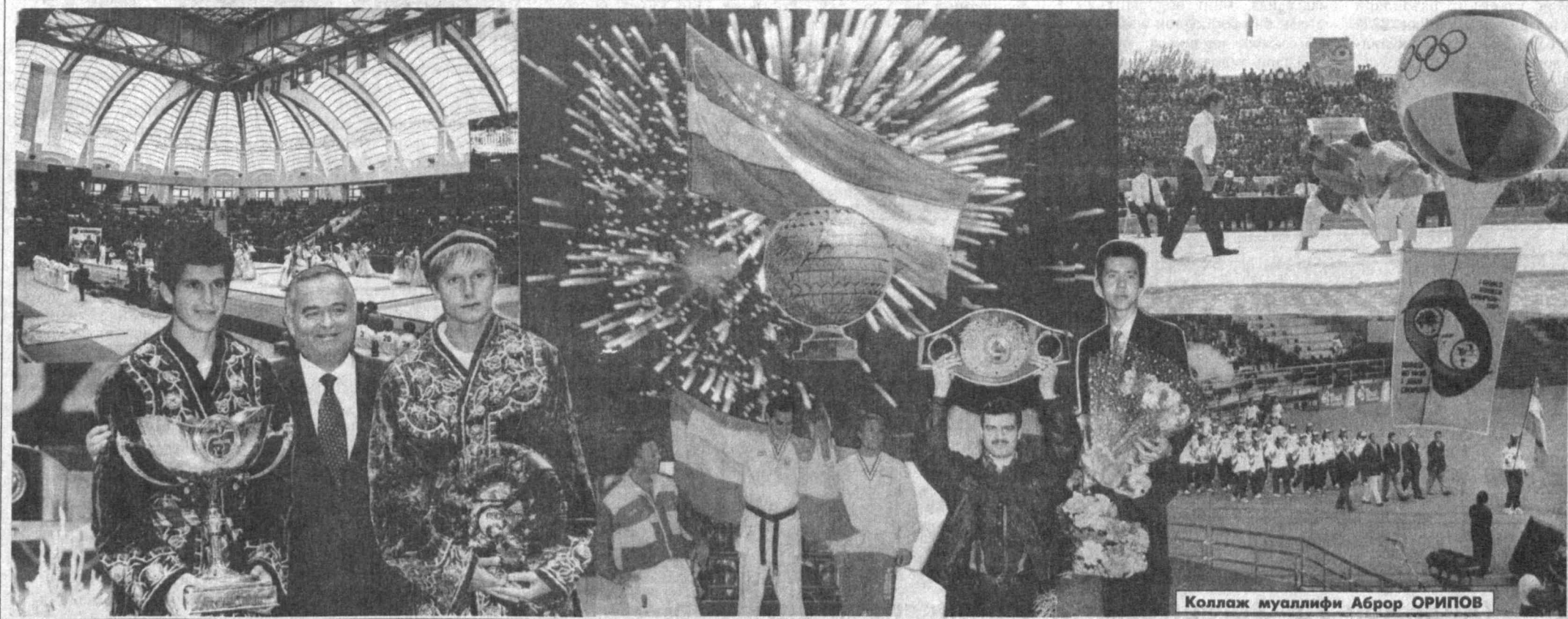

1999 йил 6 август жума

Сотувда эркин нархда № 154 (2192)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Қувонч ўткинчи, Мустақиллик абадий!

Коллаж муаллифи Абдор ОРИПОВ

Истиқлол — менинг тақдиримда

1. Мустақиллик деганда, Эркинлик. Озодлиқнинг қадрига етиш керак, деганда Сиз нимани тушунайсиз?
2. Утган саккиз йил давомида шахсий ҳаётингиз, ишингиз, оилангизда, Сиз яшаётган жойларда рўй берган қандай ўзгаришларни алоҳида таъкидлаган бўлар-дингиз? Ватанингиз истиқбол, фарзандларингиз келажagini қандай тасаввур эта-сиз? Улар тақдирини ўйлаганда кўнглингиздан нималар кечади? Замангаўзлаш бу борадаги вазифа ва масъулиятини қандай ангайсиз?
3. Ўзбекистоннинг эртанги кўни ва унда ўз ўринингизни қандай тасаввур қи-ласиз? Ватанпарварлик ва миллий ғурур — бу Сизни нималарга даъват этади?

ЎЗБЕКНИНГ ҚУЁШИ БАРВАҚТ ЧИҚАДИ

Анкета саволларига «Нуроний» жамғармаси Бухоро вилоят бўлими раиси Ортик ВАФОВЕВ жавоб беради:

1. Мустақиллик — эзлик-ни, миллатни англаш, ки-шилар юрғида Ватан, унинг ўтмиши, тарихи, маданияти, бугуни ва келажаги билан фахрланиш ҳиссини уйғотиш демакдир. Ўзининг билмаган инсон бировларга муте бўлиб, қадр-қимматини оёқ ости қилиб яшайди. Ҳазрат Навоий айтганларидек, «Эл негип топпат мениким, мен ўзимни топмасам».

Мустақиллик йўли — ки-шиларнинг эртанги кунга ишонч, ўзини ола-юртинг ажалмас бир қисми сифати-да ҳис қилиш, озода мамла-катнинг озода фарзанди сифа-тида ўзаро мустақам жипс-лашиб, том маънода етук мил-латга айланиш йўлидир. Мус-тақиллик — бу эркинлик, озодалик, чинакам изланиш, янгиланиш, яшарли, ҳалқ ф-аровонлиги, юрт ободлиги учун курашдир.

Озодлик, эркинлик ки-ши-ларга, авваламбор, том маъ-нодаги баркамол инсон бўлиб яшаш имконини беради. Улар-ни элим, юртим деб ёниб

зари тушган муқаддас замин. Ўзбек дегани — ўзига, ўз эр-кига, ўз эътиқолига, ўз озода-лиги ва мустақиллигига ўзи бек, деганидир. Ўзбек — ўзига ўзи устоз, ўзига ўзи мураб-бий дегани. Ўзбекнинг қуёши доимо барвақт қиқиб, кеч бо-тади. Ўзбекистон ер ости ва ер усти бойликлари, табиий ресурслари жиҳатидан дунё-даги энг бой давлатлардан биридир. Мўҳими, одамлари меҳнатқаш, эътиқоли бутун, иймони тоза, руҳи пок ин-сонлардир. Ўзбек халқи — ўзи-нинг ҳам, бошқаларнинг ҳам иззатини жойига қўйдиган халқ-дир. Ўзбекистон Халқустлик мамлакатлари ўртасида 1990 йилларга нисбатан халқ ҳўжа-лигининг барча соҳаларида ижобий ўзгаришларга эриш-ган ягона давлат ҳисоблана-дики, булдан гурурланмай бўладими?

Мустақиллигимизнинг 8 йиллиги мамлакатимиз учун саккиз асрга татигулик буюк ўзгаришларга бой бўлди, де-сам муболага бўлмас. Зеро, Ўзбекистон дунёни, дунё Ўзбекистонни қайтадан кашф этди. Ер юзюда «Ўзбекистон» деган ном мағбур жаранглай бошлади. Шу боис мустақил Ватанимизнинг яқин келажак-да жаҳондаги энг ривожлан-ган мамлакатлар қаторидан жой олишга имоним қомил. Мен Ўзбекистон билан, шу юрт фарзанди эканлигим бил-дан беҳад фахрланаман. Ола-юрт равнақи, халқимиз фа-ровонлиги йўлида бор куч-гайратимни аямаяман. Қола-верса, Юртбошимизнинг шахсан ўзлари биз каби ке-кса фахрийларга ҳам алоҳида эътибор қаратиб, жамият иш-ларида фаол иштирок этиш-га ундамоқдалар. Бу эса биз-га ёшларга хош шижоат ва ил-ҳом бахш этмоқда.

«Халқ сўзи» мухбири
Ғафур ШЕРМУҲАММАД
ёзиб олди.

МЕҲНАТ ЖАМОАЛАРИДА УЧРАШУВЛАР

Аввал хабар қилингандек, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг депутат-лари Хулҳар Ҳамовлов, Пулат Шарипов, Шавқиддин Жўра-ев ва Аббосхон Усмоновлар-дан иборат гуруҳнинг Бухоро вилоятидаги меҳнат жамоала-ри, маҳалла аҳллари, ёшлар билан учрашувлари бўлиб ўтмоқда. Кеча Парламент аъзо-лари Бухоро шаҳридаги «Дил-қуш» маҳалласида, «Зарлу» ва «Шоҳру» акционерлик жа-миятларида, Қорақўл, Воб-кент, Шофиркон туманлари-да учрашувлар ўтказдилар. Маҳалла оқсоқоллари ва фу-қаролар, вилоят ёшлари, меҳ-нат жамоалари ва деҳқонлар билан бўлган самийи, ош-қора мулоқотларда Президен-тинимиз Исрол Каримовнинг Олий Мажлис XIV сессияси ҳамда Вазирлар Маҳкамаси мажлисида сузлаган тарихий маърузаларида белгилаб бе-рилган устувор йўналишлар, ижтимоий-иқтисодий тарақ-қиётни янада жадаллашти-риш, ишхотларни чуқурлаш-тириш борасида ўртага қўйил-ган вазифалар, мамлакатимиз-да илчиллик билан олиб бо-рилаётган ички ва ташқи сиё-

Ўз мухбиримиз.

1999 йил — Аёллар йили «Аёл ва сиёсат»

Мамлакатимиз мустақиллигини мустақамлаш, амал-га оширилаётган ишхотларнинг муваффақиятини таъ-минлаш, истиқлол гоҳларини ёшлар онгига синдириш-да аёлларнинг ўрни бекиб. Хотин-қизларнинг бу жараён-даги фаол иштирокини ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Навоий шахрида бўлиб ўтган вилоят хотин-қизлар етак-чилигининг «Аёл ва сиёсат» мавзюдаги форумида шу ҳақда суз юритилди. Уни Ўзбекистон Филокорлар мил-лий демократик партияси вилоят кенгаши ва вилоят хо-тин-қизлар кўмитаси ҳамкорликда ўтказди.

Илгидилар Филокорлар партияси томонидан ўткази-лажақ Ўзбекистон аёллари етакчилигининг республика форумида вақтлар сайланди.

Талбирда вилоят ҳокими Ғ.Дилов иштирок этди.

Ёрқун УМАР,
ЎзА мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Исрол КАРИМОВГА

Ҳурмати Исрол Абдулҳамидов!
Сизга ушбу мактубни йўловчилар Хоразм вилояти, Урганч тумани, Қойбу қишлоғида истиқомат қилиб келадиган турк-ман миллиати мансуб фуқароларнинг.

Истиқлолимизнинг 8 йиллик байрами арафаси олдидан биз-лар зўр мамнуният билан Сизга ўз турмушимиздан бир неча-гина лаҳзани айтиб ўтмоқчимиз:

Бизлар Урганч туманидаги Қойбу қишлоғида 220 оила, 2000 дан ортқ туркман миллиати мансуб аҳолини ташкил этамиз.

Истиқлолдан олдин бизнинг тилимиз йўқ бўлиш арафаси-да эди. Хўдога шукр, мустақилликка эришгандан сўнг яна ўз тилимизга эга бўлдик.

Буларнинг ҳаммасини Сизнинг ҳизматингиз деб биламиз ва Сизга чуқур миннатдорлик билдирамиз.

Биз ўзбек оғ-чиларимиз билан аҳил яшаб келмоқдамиз.

Ҳозирги вақтда бизларнинг туркман тилида ўқитиладиган мактабимиз бор. Ўқитаримизга табиий газ ўтган, тоза ичимлик суе билан таъминланамиз. Қўчаларимиз, уйларимиз шаҳарликларидан сира ҳам қолмади. Ўқитаримизнинг бо-зоримиз, ҳизмат кўрсатиш комплексимиз куриб битказил-моқда. Янгидан врачлик амбулаторияси пункти кундузги ши-фохонаси билан биргаликда куриб битказилди.

Буюк боболаримиз Алишер Навоий ва Махтумқули ҳайкал-лари боғимизнинг кўрғаси-кўрқ қўшиб турибди.

Бизнинг фарзандларимиз ҳам вилоятимиз турли бурчакла-рида юқори лавозимларда ишлаб келмоқда.

Қишлоғимизнинг тўрт нафар фуқароси муқаддас Ҳаж са-фарига бориб келди. Бизнинг С.Қаландаров номи жамоа ҳўжа-лигимиз ҳудудда 22 минг аҳоли яшаб келмоқда. Шу жамоа ҳўжални бошқарув раиси ҳам туркман миллиати мансуб.

Маҳалламиз, бир томондан, Хива тумани билан, иккинчи томондан Қойбу қишлоғи билан чегарадош. Иккала ҳудуддан ҳам қиз олиб, қиз бериб, қам-қариндош, қанда-анда бўлиб кетамиз.

Қайси жойга борсак ҳам, меҳмонхонанинг тўри бизники. Бундай сўйловлар Ватанимиз мустақиллиги шарафатидан деб биламиз. Сиз, азиз Исрол Абдулҳамидовичнинг марҳамати-гиз ва чексиз эътиборингиздан деб биламиз. Бутун Ўзбекис-тонлик туркманлар номидан Сизга ўз миннатдорчилигини билдирамиз. Сизга узоқ умр, бахт-саодат тилаймиз. Бахти-мизга ҳамisha соғ-омон бўлинг.

Ўрзобой МАТМУРОТОВ — меҳнат фахрийси.

Рейимбой АННАПАСОВ — маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

Қурбонгул ДУРДИЕВА — хотин-қизлар кўмитаси раиси.

Ўзбекистон Каҳрамонлари

Яхши гапнинг қаноти бор, дейишди. Ғайбулло Раҳмоновга «Ўзбекистон Каҳрамони» унвони берил-ганини дарҳол элга овоза бўлиб кетди.

Ғайбулло Раҳмоновни йўқлаб, кун ботар палла-сида Касби туманидаги Шароф Рашидов номи хўжаликка бориб. Идора олдидан чорпоғга қўла-чалар тўшадиган, чор-атрофга суе сепилган, одам кўп. Худди тўйхонадай ҳаммасининг чехраси очик.

АРДОҚ

— Хўш келибсизлар. Ал-батта, қаҳрамонни йўқлаб келган бўлсангизлар керак? — гап қотил юзлари офтобда қорайган киши. Кейин бил-сак, у хўжаликнинг бош а-грономи Сафар Шарипов экан. Қаҳрамон билан учраш-моқчи бўлиб келганимизни билгач, унинг ўзи йўл бош-лади.

— Уйи қайси томонда?

— Уйи-ку, шу атрофда.

— Йўғ-ей... Ахир ҳеч бўлмаса шу бугун уйда бўлар.

— Дала шийпони ҳам уй-идай гап, — қўлди агроном.

— Ҳамма шароитини қилиб олган.

Катта йўлдан кўп юрмай

тўр дарахтлари ёнидан чапта

бурлидик.

Тўтзор туташги биланок,

чап тарафда мевали дарахт-

зор ўртасидаги оп-поқ шийпониға куз-

миз тушди. Унг то-

монда каттақон

хўвуз. Атрофи сула

қилинган. 3-6 та ма-

шина қатор туриб-

ди.

— Одам кўпга

ўхшайди-ку?

— Тўямдан ҳамма

катта-кичик келди.

Ҳозир ҳам биров

келиб, биров кета-

япти. Ҳамма мубо-

ракбод қилай деп-ти-ди.

Ҳақиқатан, шийпон орти-

даги стол-стуллар хади йи-

ғиштирилмаган эди. Нар-

роқда яна 3-4 киши ўтирди-

ди. Улардан бири — респу-

бликада ҳизмат кўрсатган врач

Ҳамроқул Юнусов экан.

— Табриқлаб кетай, дедим.

Эски қадронимиз, ахир,

мамун жўлмади у. — Ка-

рант, қанон бўлса ҳам, ҳалол

ишлаган одам қадр топаркан.

Ғайбуллодай деҳқон бу ат-рофда йўқ.

Ҳа. Ғайбулло Раҳмонов 98

тектар ерни ижарига олган. Бу

йил унинг 59 тектариде пах-

та етиштиряпти. 38 тектари-

га «Улуғбек-600» навли гаула

уруғи экиб, 55 центнердан

ҳосил олди. 80 сотик жойга

саримсоқ илбз экиб, 5 тонна

уруғига 6,5 тонна маҳсулот

топишди. Таулдан бўшаган

майлоғни макка, қўву-тарву

уруғини ташлади. Шийпон

собо. Мева-чеванинг ҳамма

турдан бор. Помидор, бо-ринг,

қонун-тарву хўшхана.

— Ҳеч ўйламоқдам. Қаҳ-

рамон бўлган, деб, — қўла-

ри қувончдан чакнаганча

мамун жўлмади Ғайбулло

ака. — Президентимизга,

ҳукуматимизга минг раҳмат.

Меҳнатимиз қадрлаб, олий

унвон билан тақдирлади. Бо-

лаш омонга етди. Ула-

улгунча халқимизнинг хизма-

тида бўламиз.

— Ғайбулло ака, — савол-

га тутаман уни, — аввал ҳам

ишлагансиз, ҳозир ҳам иш-

лапсиз.

— Э, ушқон, аввал фа-

қат ишимиз ҳалол эди, ўзи-

миз эса... беҳдар эдик. Бая-

зан мажлисларга олиб бори-

шарди. Ўзбек тилида гапирар-

микин биротаси, деб орзу

қилиб ўтирардик. Кўнгила-

рими эди. Ука, кўнгила.

Ҳозир-чи? Қаерга борсак, ўз

ўрнимиз бор. Ўз она тили-

мизда эркин, беҳаётроқ ай-тамиз гапимизни. Мустақил-

ликка эришганимиздан бери

ўзимни меҳнатга уртганам,

пешона тери тўғайли обрў

ҳам, пул ҳам топпайман. Му-

қофот, дивиденд олаяман.

Мен сизга айтсам, бутур пах-

таннинг ўзидан 4 миллион сўм

даромад қилдим. Ғайбулло 2

миллион сўм. Бу йил ғайбул-

дан 4 миллион сўм даромад

оламан деб турибман. 4 тон-

на дон натуре сифатида ўзи-

мизда экиб.

Энг асосийси, — бармоқ-

ларини буюки санайди Ғай-

булло ака, — берибдишди,

ерга ўзим ҳўжайиман. Ик-

кинчидан, ўзимники

бўлганлиги учун

ерни боламдай қура-

ман. Учункидан,

қандай ишласам,

шунча тишлайман.

Ҳаммаси ҳисоб-ки-

тобди. Дивиденд

ҳам, муқофот ҳам

меҳнатимга қараб, 6

қизим, бир ўғлим

бор. Хўдога шукр,

кам эмасман. Кам

бағалчиллик тўғайли

ўқий олмадим. 1974

йилдаги тракторчи-

лик қилдим. Кейин

бригадирлик. Мана, 3 йил-

дирлик, оилам билан ижарага

ер олиб, қўқ қатори ишлай-

ман.

Мана, сизга олдий бир де-

ҳқоннинг ҳаёт фалсафаси... У

ўзининг дон экиб, элни

туйдиратганини, пахта етиш-

тириб, одамларни қийинчи-

ратганини қаҳрамонлик деб

билмайди. Бунин олдий иш

деб ҳисоблайди у. Ҳолбуки,

бундан улуг иш, бундан ор-

тқ қаҳрамонлик йўқ. Ўзбе-

кистон Республикаси Прези-

дентининг унга «Ўзбекистон

Қаҳрамони» унвонини бериш

тўғрисидаги Фармони зами-

рида ана шу маъно мубас-

самур. Зеро, Истиқлол бонс

ўзбек деҳқон қадр топи-

ди. Шунинг учун ҳам Ғайбулло

БҮЮК ИПАК ЙҮЛИ — МУСТАҚИЛЛИКНИНГ ЭНГ МУҲИМ ИНШООТИ

ЖАҲОНШУМУЛ
ЛОЙИХА

Чўнг Олой тоғлари чўққисидан. Уни «осмон билан ўпишган чўққи», дейдилар. Дунгликлар кулларга тутаган шу жойда чўш дўппили, оқ ятакли, йўлсоз кийимидagi одамлар тинмасдан гимирлайдилар. Гоҳ баландга ер тирнаб, урмалаб чиқаётган бульдозер, гоҳида паства шўнгиб тўшаётган йўл техникаси, грейдерлар ҳайкириги тоғлардан тоғларга урилиб, акс-садо таратади. Кўшни Қирғизистонда Буюк Ипак йўлини қайта тиклаётган, Фарбий дунёни Шарқ олами билан бовловчи буюк келажак йўлини яратувчи ўзбек йўлсозлари жадал иш-ламоқдалар. Олдимиздан гизилб ўтиб турган «КамАЗ»ларда Андижон рақамларини кўрамиз. Турли-туман йўл соловчи техникада ҳам «Андижон» белгиси яққол кўринади.

Денгиз сатҳидан уч минг олти юз метр баландлик белгиси қўйилган дунгликка чиқдим. Гўё бошингиз осмонга тегая, дейди. Чўг бўлиб турган кўш бошингизни қиздириб турса-да, тафти унча билинмайди, ҳавони тоза шабада мўйиллаштириб турди. Роҳатингиз!

«Тўрт томонли қиёла» деганлари ҳам бўлмаган эмас. Қиёла томонга қарангиз, гўё Самарқанд Бухоро минораларини кўраётгандай бўласиз. Тошкент шундоққина тоғ нарисида тургандай. Жанубга разм ташласангиз, гўё бутун олам мисоли ям-яшил яйлову ўтлоқлардан иборат! Аммо ўтлаб юрган қўй-қўзи, қўлуни қорамол кўринмайди... Шарқ томонга боқсангиз, гўё қўмуш қопланган оқ соч Помир тоғлари тизмаси кўзингизни қамаштиради.

Уртала Қирғизистоннинг Эргаштом шаҳарчаси бўлиб, Қашқарнинг Урғичи шаҳрига Ипак йўли дарвозаси шу ерда очилган. Бу дарвоза Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов ташаббуси билан 1997 йилнинг 21 май кўни, қор йўлларда эрмаган бир пайтда очилган.

Президент Ислам Каримов номидан гапирган Ўзбекистон вакили — Бош вазир Ўткир Султонов интидан очилган Буюк Ипак йўли юртимизнинг олис Олот туманидан бошлаб, Андижон-Ўш чегарасига, ундан нари Эргаштом, яъни Хитой чегарасига давом этишини эълон қилди. Қирғизистон ҳукуматининг илтимоси билан Ўш-Эргаштом оралиғидagi йўлни Ўзбекистон қуриб берадиган бўлди. Ундан кейинги давомини эса Хитой ўз зиммасига олди. Ўша кундан

этиборан халқаро Ипак йўли тарихи яна жонланди. Бу жаҳоншумул лойиҳанинг асосий муаллифи бизнинг Юртбошимиз эканлиги билан фахрланамиз.

Ўшбу сатрларда тилга олинган йўлсозлар қиссаси аслида «Камчиқ» доводидан бошланади. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи, Андижон «Автойўл» бирлашмаси бошлиғи Абдуфаттоҳ Жўраев бошлаган йўл қурилишида, айниқса, «Камчиқ» ва «Резак» туннеллари қурилишида катта тажриба орттириб келган мустақилликлар.

Мен уларнинг баъзилари билан денгиз сатҳидан 2228 метр баландлик белгиси қўйилган довод чўққисида, Камчиқ ва Резак туннеллари қурилишида учрашганман. Бугун уларни ўша жойдан неча юз қақирим нарида ва Камчиқ чўққисидан 1372 метр баландроқда учратдим. Бу учрашув

эса мутлақо унутилмас хотира битигининг сатрбоши бўлди. Табиат ясаган «Чўнг Олой» минорасидан туриб, йўлсозлар босиб ўтган масофа изларига кўз ташлаб, ҳайратга тулдим. Айтмоққа осон, ҳоло, унинг дардини шунча масофани босиб ўтганларига билади. Уни қўл кучио пешона тери билан қўрган ботир биласиз, доворак одамларгина қадрайдилар.

Мен мустақиллигимизнинг шонли саккизи йиллиги тантанаси олдидан бунёд этилаётган мустақиллик иншоотлари бунёдкорларининг ҳаётию фаолияти билан танишиш мақсадида, минг бор эшитгандан бир бор кўрган афзал, деб сафарга чиқдим-да, Фарб ва Шарқ халқларини яқинлаштирувчи Буюк Ипак йўли қураётганлар дийдори сари йўл олдим. Манзил узоқ: Тошкент-Эргаштом. Марра: Қашқар чегараси. Мақсад: халқлар борди-келдиси бунёд

қилаётган ҳамюртлар билан учрашиш.

АНДИЖОНЛИК
ЙЎЛСОЗЛАР —
ДЎСТАЛИК ЭЛЧИЛАРИ

Шундай қилиб, мустақиллигимиз билан бирга туғилган Асака автомобил заводи-нинг тўнғич фарзанди «Дамас» автомобилда Тошкентдан Хитой чегарасидagi Эргаштомга Буюк Ипак йўлидаги Камчиқ доводни орқали раваона бўлдим. Дунё йўл қурилишининг энг мураккаб иншоотларидан бири бўлмиш бу қурилиш катта машаққат, зўр суръат, ажиб журъат билан бунёд этилаётганини бирма-бир кўздан кечириб бордим.

Мураккаб иншоотнинг машаққатли чўққиси унинг туннеллари — тоғдан туинук

очиб, йўлни яқин, қатновни осон қилаётган «Камчиқ» ва «Резак» туннеллари қурилиши эди. Бу икки иншоотнинг довод қисмини «Андижонанвой» бирлашмаси йўлсозлари қўрмоқда эдилар. Бу ерда мен бу гал эски танишларим Абдуфаттоҳ Жўраев билан Шокиржон Шералиевни учратмадим.

Улар Қирғизистон-Хитой йўлида ишлаётганлар, — дейишди Андижон участкаси қурувчилари.

Туннел икки йўналишда, тўрт қатор транспорт қатновини таъминлайдиган 912 метрдан иборат. Бу ерда 78 миллион куб метр ҳажмда бетон ётқизилди. «Яна 33 метрлироқда ишлари бажарилса, туннел битиди», дейди бош пудратчилардан бири.

Камчиқ доводидан Қўқонгача тоғ портилатиш, йўл текислаш, асфальт ётқизиш ишлари авжда. Қўқондан Андижонгача эса, пардозланган, чеккаларини гулзор қилинган, дунё ан-

дозасига мос тушадиган раван йўлдан бордик. Ҳавасингиз келадилар!

Андижон вилояти ҳокимининг уринбосари Назиржон Саидов кабинетидagi бўлган учрашувда ҳам Буюк Ипак йўлининг қўшни давлат ҳудудидagi қилинаётган ишлар ҳусусида сўз борди. Сафарнинг давомига бизни Ўзбекистон-Қирғизистон чегарасидан Хитой чегарасига бўлган йўл ишларининг бош пудратчиси Абдуфаттоҳ Жўраевнинг ўзи бошлаб борди. Андижон-Ўш чегарасига уч йўналишда тоғ, қир ёқалар, жилгалар бўйлаб борадиган йўлларнинг бажарилган ва қилинадиган ишлари ҳақида

мароқ билан ҳикоя қилиб кетди.

Ўша борганда, бизни оқ қалпоғини бостириб кийган хушбичим, хушқақнақ қирғиз йигити — Ўш вилояти йўлдан фойдаланиш бўлими бошлиғи Келдибек Ибраев қарши олди.

Қош келдингизлар! — деди табассум ила. Кейин мени ўзбек ёзувчиси эканлигим билан, ўзбек халқи мурувватчи Президентимиз Ислам Каримовнинг ақли, доно ва мард раҳбар эканлиги билан бўлиб гапирди кетди. — Ўшдан Эргаштомгача бўлган йўлни қуриш, ҳатто таъмирлашга ҳам қўрбимиз

ЧЎНГ ОЛОЙ ЧЎҚИЛАРИДА

(Андижон-Ўш-Эргаштом йўл қурилишидан битиклар)

етмасди. Ислам оға мардлик қилди: бу ишларга 30 миллион доллар ажратдилар. Ўттиз миллион доллар оз маблагми? Бунинг устига, бизда йўқ техниканинг барисини юборди. Мутахассис йўлсозларнинг сарасини бизга жўнатди.

— Қирғиз оғайнилар ҳам бекор турганлар, — деб лўқма ташлади Абдуфаттоҳ Жўраев.

— Манов Жўраев оғам кўп мададди одам экан, — деди мезбон, — раҳмет унга. Қирғизнинг бари Президентингиздан мамнун! Манов Шарқон Шерметов кўни кўн демей, ишлаб жатир. Чўг раҳмет, миннатдоримиз!

Ўшдан андижонлик йўлсозлар ишлаётган томонга раваона бўлдим. Шаҳарни тарк этар эканмиз, кўкаламзор, сўлим жойлар бағрига кирдик. Кейин «Ўш-Саритош-Эргаштом» йўл қурилиши объектлари бошланди. Қуриш ҳажми, шароити ва мураккаблигига қараб, «Моде», «Гулча», «Саритош», «Эргаштом» участкаларига бўлинган.

Тоғлар қўшаб олган кенг майдонга келиб, атрофдаги хушманзар табиатга тикилиб, соф ҳаводан «оҳ оҳ» деб нафас ола бошлаган эдикки, Абдуфаттоҳ Жўраев ҳикоя бошлади:

— Шу йилнинг май ойи боши эди. Андижон қурувчилари энг янги замонавий йўлсозлик техникаси билан саф тортиб қирғиз элига кириб келганда, мана шу майдонга одам сиймай кетган. Оқ қалпоқли оқсоқоллар, бошига оқ дўрраю оқ рўмол ўраган эналар замонавий кийинган қирғиз қиз-қувонлар бизни «Қош келдингиз!» деб қийқириб кутиб олдилар. Бу учрашув икки қардош халқ дўстлигининг зўр танишмаси айланиб кетди. Оқиллар қўшиғини соналардан дўмбиса оҳанги садолари остида қизгин иш бошланди кетди. Ўшдан бери куну тун иш тўхтагани йўқ. Аксинча, қизгани қизган.

Ўш-Эргаштом йўли қурилиши икки босқичга бўлин-

ган. Ҳозир биринчи босқич ишлари борапти. Бу босқичда йўл ва унинг атрофини қордан (йўл-йўлакка айтиб ўтай, бу йўлнинг кўп жойларида тоғчага қор тўлиб туради, айрим участкаларида август ойидан бошлаб қалин қор ёғади), тош, лойдан тозалаш, қирғоқларини текислаб, ариқларини қавлаш, қуриқларини таъмирлаш, шағал тўкиш, кейин оғир босмаларда йўл созиладан иборат бўлиб, бу ишларнинг ҳажми минг-минг, миллион-миллион ўлчовларни ташкил этади.

Бу ишларга раҳбарлик қилаётган Шокиржон Шералиевнинг айтишича, режадаги иш ҳажмининг учдан бир қисми бажарилди, икки қисми ноборга битилди, йўл охирига нобор Андижон-Эргаштом йўли соз таъмирдан чиқиб кенгайди, қатна транспорт қатновини учун тахт бўлади.

— Ҳозир ҳам транспорт қатновини тўхтагани йўқ — лўқма ташлади Жўраев. — Иккинчи босқичда тўла асфальт ётқизилади. Ана ундан кейин халқаро транспорт ҳам тўхтовсиз ўта бошлайди.

ОТА ИЗИДАН
БОЛАСИ

Йўлимизда давом этдик. Германиядан келган грейдерларда текислаб, қат-қат шағал бостирилган «Либер» бульдозерларида раван қилинган йўлдан беозор борарканмиз, гоҳ оқ изидий эгри-бугри, гоҳ пиллаподай баланд-паст, баъзан туя қучкага ўхшаган жойлардан секинаб ўтадик. Аммо кўзимиз йўлдан кўра кўпроқ атрофдаги гўзалликка маҳиё эди. Икки томонда мисоли дўхоба тўшалгандай қалин яшил майсазор ястаниб ётарди. Аҳён-аҳёнда яққа-ёғиз ўтов оқариб кўринар, атрофда отлар ўтлаб юрарди. Уларнинг атрофида шўх тойчоқлар бир-бири билан пойта қилаётгандай, думларини кўтариб, жарангдор қинаб чопчиллашар. Қўларни қувнайтиб, дилларни шод қиларди. Онда-сонда меш кўтарган қирғиз қизлари учар, меҳмондўстлик ила имо қилиб,

бизни қимиз ичишга таклиф этардилар.

Теварак-атроф яшил ўтовлардан янаб турарди, бу яшил кенгликка боққан кўзларимизда гўё бутун ер кўк яшанган яйловдан иборатдай кўринарди.

Жилгалар ёнида пишиб ётган қовунга ўхшаб асалари уялари кўчунди. Аммо бол этиштирувчи киши қўрқинмайди. Уларнинг эгаллари ҳам, Ўшдан Эргаштомга етгунча йўл бўйида яшовчи инсоннинг жами йўл қўрқинчилиги хизматидан тоғани билан тирчиқил қилди. Уларнинг бозори ҳам, мазори ҳам шу йўл бўйида. Афсуски, сўнгги вақтда йўл бузилиб, қатнов қамайиб кетган. Бир қараш кўз кўтариб йўлимизни тўсди:

— Оллоҳга шукр, йўлимиз тирилди, қатновчи қўри-ниб қолди, ўзбек дўстларимизга минг раҳмат, — деди қирғиз оқсоқоли. У Гулчадан Сари-тошга машина кўтиб ўтирган экан, машинасида жой йўқ эди. «КамАЗ» шофери уни шағал юки устига қўриб олди. Қария икки қўлини кўксига қўйиб, бизга табассум ила таъзим қилди.

Икки тоғ оралиғидан ўтаётганмишда, худди Жиззахдан Самарқандга бораётганмишда қомат тўкиб турган Темура дарвозасига ўхшаб жой кўринди.

— Ие, Самарқанддаги Темура дарвозасига ўхшайди-ку! — деб юбордим.

— Бу ерни ҳам Темура дарвозаси дейдилар, — деди Абдуфаттоҳ Жўраев. — Соҳибқирон Темура қаерларда дарвоза қўрмаган, дейсиз!

«Бобалоқнинг бунёдкорлик ҳусусиятлари тўғрисида сўзлаш бориқ.

— Чап томонда Ўзган... — деди ҳамроҳим, — олис-олисларда аранг қўринадиган қадим ўзбек масканиди ўзбек халқининг замонавий баҳоидири, Америка Қўшма Штатларининг «Шаттл-Эндевер» космик кемасида фазога учган космонавт Солижон Шарипов туғилди ўсган!

Унинг шодлигига қўшилиб мен ҳам қувониб кетдим. Биз орқага қайтиб, олтин водий йўллариди юрган чоғимизда, Тошкент радиосидан бу ўзбек ўғлини, космонавт Шарипов ўзбеклар шаъни-шухратини фазоларга етказгани учун «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофотлангани ҳақида Президентимиз Фармонини эшитиб, бизнинг бошимиз ҳам фазоларга етди.

Машинамиз ҳансираб, пиш-қириб Толдик (Хориқ) до-

водига кўтарила бошлади. Довон йўли арамчи илларида ўхшаб буралиб кетган, ҳар икки-уч метрда буралиб ўтади. Уста ҳайдовчимиз ҳам лапанглаб бораётган машинасини зўр-базўр бошқаради. Йўловчилари бўлими биз эса, гоҳ у ёққа, гоҳ бу ёққа ташлиниб, баъзан бир-биримизга қалла уриштириб борадик.

— Бу доводда ҳам Камчиқ ёки Резакдаги каби туннел қуриладими?

— Қурилади, аммо кейинча қурилади керак. Бу тоғ остида қуриладиган иншоот-масофаси жиҳатидан ўрта Камчиқ туннелидан ҳам узун — 11600 метрли туннел бўлади, — деди Абдуфаттоҳ Жўраев. — Мабодо қуриб битказилса, у дунёда шу хилдаги ягона иншоот бўлади ўзим...

Ҳозирча довод йўли текислаб, қирғоқлари мустақамлаб, сиртиб чиқадиган сув йўлақлари қавлаб, ҳавфли бўрилиш-мўйиллашлар тарсиз ҳолатга келтирилиб, қатновбон қилиб қўйилгандан мамнун бўлдик. Йўллар Камчиқ доводидегидек кенг эмас, эни 15 метр, машина қатновини йўли 9 метр, аммо транспорт бемалол икки томонлама қатномади.

Ниҳоят, андижонлик йўлсозлар билан учрашдик. Биринчи сўхбатдошим — грейдерчи Баротбой Ўтаев айнан мен қидирган қаҳрамон бўлиб чиқди. Меҳнатда суяги қотган, қўллари офтобу, шабадаю совуқда пишган ихчам, аммо забардаст кўринган бу одам гапга ҳам уста ийигит экан. Ўттиз йилдан бери йўлсозлик қиларкан. Наманган-Поп йўлини қўрган. Андижон-Қўқон магистралини созилашда уста грейдерчи номини олган, Камчиқ ва Резак туннеллари ўртасидagi тоғ йўлида минг-минг ботмон тўпроқ ишини бажариб, ном чиқарган Баротбой шу йўлнинг май ойдан бери қардош қирғиз элига келиб, Олой тоғларини толқон қилиб, қитъаларо қатнов йўлини очишда иштирок этмоқда. Унинг ўғли Расулжон ҳам отасига шогирд тушиб, 1973 йилдан бери грейдерда ишлайди.

— Ипак йўлининг у бошида ўғлим, бу бошида мен келажакка йўл қўрагимиз, — дейди табассум ила Баротбой. — Баъзан Қўқон Олойнинг чўнг жойидан туриб, мендан 1372 метр пастдаги Камчиқда грейдер ҳайдаётган Расулжон томонга

қараб қўяман. Ўзини қўрмасам-да, «бушашма, ўғлим!» деб қичқираман. Чўнг Олой шамоли гапимни Расулжонга олиб кетади, у эшитадими-йўқми, билмайман, аммо Расулжон ота ўли эмасми, бўш келмайди. Ишонман!

Бўйи тоғдай, жуссаси туғдай кўринган, Германияда ясалган энг янги зичлаш машинаси олдига келдик-да, ҳайдовчиси Мухитдин Тожи-боевга салом бердик. «Хорманг - бор бўлинг!»дан кейин у кишини ҳам сўхбатга тордик. Қамсухан кўринган бу йигит ўз иши у ёқда қолиб, Германиянинг зичлаш техникасини мақтай кетди:

— Локс машина. Яямта имо-ишоратини тезда тушунади. Тўғмасини босиб қўйсангиз кифоя, ўзи билиб ишлайверади.

— Қарликисиз?

— Олтинқўлданман.

Шокор Ўйғун Ўзган Олтинқўлнинг созию ёзи экансиз-ла, — деб ҳазиллашди шеригим.

— Олтинқўлнинг созию, фозиям эмас, тракторчи-ман. Қирғизистонга келиб, шағал тўкилган йўл юзини зичлашман. Ишидан мамнунман. Қирғизистон раҳбарлари ҳам келиб, миннатдорчилик билдириб кетишди. Бошимиз осмонда.

— Кимлар келдилар?

— Қирғизистон Олий Кенгаши Раиси ва бошқалар келиб, қизгин ҳангомлашиб кетишди. Ўзбек йўлсозларининг ишлари ҳақида оғиздан бол томиб гапирдишди.

— Саритош маҳаллий ҳукумати бошлиғи Жўнтура Сотибодиев тез-тез келиб турди. Нима ёб, нима ичишимиздан хабардор бўлиб турди. Гамхўрликдан биз ҳам миннатдорим.

— Оби-таомлар қалай?

— Олой ҳавоси иштаҳани қарнай қилиб ташлар экан, — деб лўқма ташлади Баротбой грейдерчи. — Тўрт маҳал овқатланамиз, бўлса бешолти маҳал таом берилса ҳам, йўқ, демаямиз...

— Қимиз ҳам беришадими ёки ўтлаб юрган бияларни уларнинг соғиб ичасизларми? — ҳазиллашдик.

— Қимизинг эжелар инъом қилиб турадилар. Бир косаси ҳам одамни сархуш қилади-кан қимизлар...

Эргаштомдан 19 қақирим

берисида бульдозерчи ва «Либер» юклагичларини бошқараётган йигитларимиз билан йўлакда давра қурдик. Бу ерлардан қалин қор қураб ташланганига бир ой ҳам бўлгани йўқ экан. «Август охирида қураётган йўлларимизда яна қор қурашга тушамиз», — дейди Шокиржон Шералиев.

Шокиржон Шералиев қотмадан келган, йўл қурилишларига чиниқчани муҳандис, 1997 йилгача Андижонда жуда кўп йўл ва кўприк қурди, сўнгра Хужабод газ омбори қурилишида муҳандислик қилди, 1999 йили ташкил қилинган йўллардан мунтазам фойдаланиш бошқармасига бошчилик қилди. Шу йилнинг май ойидан бери Ўш-Саритош-Эргаштом автомобиль йўли қуриш ва қайта қуриш ишларига бошқош. Унинг тажрибали йўлсозлари Ўшдан «Гулча»гача, ундан нари Саритош ва Эргаштомгача бўлган 259 километрлик йўлни бир қатор қатновга тайёрлаб қўйди, эндиликда уни транспорт бемалол юриши учун созоламоқда ва йўл охиригача бу қурилишнинг биринчи босқичи битиди, яъни бутун йўл бошдан-оёқ асфальт ётқизишга тайёрланди. Асфальтини ҳам шу жойининг ўзида тайёрлаш учун Ўшдаги эски ташландик асфальт заводида қайта тиклаб таъмирламоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга созвор бўлиб, қор овул, қор ўтовнинг қуна ва тунда қутилган меҳмони бўлмоқдалар.

Шунинг учунми, андижонлик йўлсозлар ўшиқлар, айниқса, олойликлар орасида бе-ниҳоя хурматга со

Мустақиллик медалари

АСРЛАР ОРЗУСИ

Тўшдан сўнг ҳаво айниб, осмонни булут қоплади. Ёмғир ёғадиганга ўхшайди, деб ўйлади раис ҳавотир билан. Кесаларимиз саратонда ёмғир ёққунча илон билан чаён ётган, дейишган. Боси — саратоннинг ёмғир деҳқон учун офатдай бир сан. Помидорларнинг барги қуриди. Энди уни асраб қолмаймиш. Агар ҳаво исб кетмаса, қовулларнинг ҳам палағи ўлади. Ёзуларни шир, ўргимчаккана босади. Биз ҳам қўл қовуштириб ўтирганимиз йўқ, лекин беҳуда ёққан ёмғирдан кейин ортқича сарф-ҳаражатлар кўпайди. Агар айни ҳозир ҳарорат кўтаришмаса, август-сентябр ҳавонинг исини яна бир офат. Сабзқчи, тулпардан нам қочини билан гўза шона ташлайди. Агар ҳозир ҳарорат 40 даражадан юқори бўлса, гўзаларга кунга бир-икки донадан кўсак қўйилад.

Фаргона вилоти, Фурқат туманидаги «Чили жийда» ширкат ҳўжалиги раиси Толибжон Отабоевни йўқлаб борганимизда, у киши ана шундай уй-хўшлар билан банд эди.

— Келинлар, келинлар, — дея очик юз билан қарши олди бизни раис. Сўнг дуога қўл очди. — Омин, мустақиллигимизга кўз тегмасин, деҳқоннинг омадини берсин, хонадонларимиздан файзу борака аримасин.

Юзимизга фотиҳа тортиди. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, худди минг йиллик танишлардек, сўхбатлаша бошладик.

— Йил бошида қийинчилик бўлди. Қўтилмаган совуқ кўп экинларимизни уриб кетди. «Йиқилган курашга тўймас» деганлариди, меҳнатни қилавердик. Деҳқонда омад ҳам бўлиши керак. Мустақил бўлганимиздан буён ҳар йили ҳосилимиз яхши бўлапти. Йиллик режани ҳар йили ортқи билан бажармоқдамиз. Ҳозиргача дон тайёрлаш режасини туманда биринчи бўлиб ўқитдик. Бундан бўшган ерларга юз фоиз экин элдик. Тракторлар кечаси кундузи ишладди. Йилга режасини ҳам ортқи билан адо этдик. Ҳар қўти ипак куртидан 80-100 килограммдан пилла етиштирган

ҳўжаликлар бўлди.

— Тўтларни совуқ уришдан қандай асраб қолдингизлар?

— Бизни бу ерда беҳудага ўтирибди, деб ўйлаганимизми? Бунинг битта сири бор. Мен кузакда тўтларни аълоларимизга бўлиб берарман. Яхшилаб пишириб, кейин баргини сидириб олишди. Кўп ҳўжаликларда ҳали тўт пишириб туриб, тўт баргини сидиришга тушадилар. Ҳали пишиб-етилмаган куртаклар баҳорнинг салгина совуқ келиши ҳам таъсир қўрсатади. Новадси пишган тўтнинг пилласи эса тош босади.

— Ёзуларнинг «Кейс»ларнинг фойдаси тегдими?

— О, бу азамат техника. Яхши ишлаб турса, бир кунда битта ҳўжаликнинг буғдойини уриб-янчиб беради. Доннинг тозаланиши айтмаймишми? Камбаганинг моли — қиммат мол, деган нақл бор. Қани эли, ҳамма ҳўжаликда биттадан бўлса. Яна бир хусусияти — вақтида қарамаса ишласан экан.

Бу эса қомбайн ҳайдовчиларини янгича муносабатга ўргатади. Ўзинг вақтида оқватлиб, вақтида ухлайсанми? Техникага ҳам шундай муомала қил. Йилларни тракторчилар техникани тутуни чиқиб кетгунча амай ишлатарди. Уларни ҳеч йўлга соломатандим. Янги техникани қуриб, узлари хулоса чиқариб олишди. Бу техникада ишлаб чармайсан.

Қомбайнчиларнинг қийим-бошларини кўрсангиз. Қўв-тўралардек бўлиб юришганини айтмаймишми? Буям Юртбошимизнинг бизга берган ёрдамлари-да.

Узоқни кўрадиган раҳбар. Халқимизнинг бахтига соғомон бўлсин. У кишининг деҳқончилик, пахтачилик соҳаси ҳақида айтган ҳар бир фикрида донишмандлик мурасам. 38 йилдан буён шу ҳўжаликда раҳбарман. Биз эшитмаган гап, биз тортаман қийинчиликлар қолмаган. Мустақиллиқни қўлга киритганимиздан сўнг, елкамизга офтоб тегди. Бу йил ҳақ сафарига бориб келдим. Азбаройи қўвонганимдан сафар таассуротларини қозоғга тушириб, «Асрлар орзуси» деб номладим. Узини, ўзинини англаган инсонлар бу кўнларни интизор бўлиб кутганлар. Мадинада ватандошимиз Абдулатиф ҳожи билан учрашдим. Юртимиздаги катта ўзгаришлар, Юртбошимиз ҳақида гапириб бердим.

Ҳар бир инсон ўзининг ишини билиб қилса, камроқ гапириб, кўпроқ, фикр қилса, қўзлаган катта мақсалларимизга тезроқ етамиз.

Отаҳон раис билан хайрлашиб, ташқарига чиққанимизда, оқшом тушиб қолганди. Тўлиб ҳожи ота билан сўхбатимиз охирига етмагандек. Иккалаимизнинг ҳам сўхбатлашганимиз келарди. Лекин ҳамроҳларимизнинг райига қараб, қайтишга рухсат сўрадик. Йўлда келаётганимда, ҳаво очилиб, юлдузлар чарақлаб кетди. Юртимизда Толибжон Отабоев сингари миришкор пахтакор, ишбилармон раҳбарларнинг борлиги айни мўддадир.

Абдурахмон ЖўРА,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН телекоммуникацияси тизимининг бутун мажмуи бугунги кунда техник қайта жиҳозлаш ва ташкилий таркибий жиҳатдан қайта тузиш жараёнини бошдан кечирмоқда. Мустақиллик йилларида алоқа қороналари тармоғини янгидан ривожлантириш ва замонага мослаб ўзгартириш, энг янги технологияларни кенг қўлдан жорий этиш, қўшимча хизмат турларини яратиш ва сифатини тубдан яхшилаш борасида улкан имкониятлар очилди.

ИМПОРТ — АЙНИ ЗАРУРАТ

ЖАҲОНГА машҳур ишлаб чиқарувчилар, трансмиссий ва миллий операторлар, савдо уйлари ва консалтинг фирмалари, банк ва сўғурта компаниялари сингари хорижий шериклар билан фаол ҳамкорликда республикамизда маҳаллий телефон тармоқларини янада ривожлантириш ва янгилашга қаратилган йирик лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Фақат Тошкент шаҳар телефон тармоғининг ўзида кейинги уч-тўрт йил ичида Алкател, Сименс компаниялари ва бошқа номдор хорижий шериклар иштирокида 120 минг рақамли янги электрон АТС қуриб ишга туширилди. Станциялараро улаш линиялари сонини кўпайтириш учун чет эл ускуналари ўрнатилган радиореле линиялари ишга туширилди. Шаҳарнинг барча тармоқ ва рақамли АТСларини минглаб тезкор каналлар билан боғловчи рақамли «транспорт халқаси» барпо этилди.

Янги АТСлар фақат қўшимча телефон рақамлари бўлиб қолмай, шу пайтгача бизнинг абонентларимизга нотаниш бўлган янги хизмат турлари ҳисобланадиган, шу боис у тобора кенг қўлдан жорий этилмоқда.

БУЮРТМА НАВБАТСИЗ БАЖАРИЛАДИ

ЎТГАН йилнинг тўртинчи чорагидан бошлаб пойтахт телефон тармоғида мавжуд офис ва хонадонларга телефон тушириш муаммосини ҳал этишга қатъий киришилди. Чунки телефон

ПОЙТАХТ ТЕЛЕФОНИ:

ЯНГИЛАНИШ ЙЎЛИДА

ўрнатиш учун навбатда турувчилар жуда кўп бўлиб, бу борада турли суниетемчиликларга йўл қўйиларди. Биз бор имкониятларни кўриб чиқиб, малакали ходимлардан бригадалар туздик, ўтган ўн ойда хонадонларга қанча телефон туширилган бўлса, сўнгги икки ойда ҳам шунча ўрнатиб, йиллик режани бажардик.

Умуман, маҳаллий телефондан фойдаланишнинг янги қондасига мувофиқ, телефон ўрнатиш учун навбатнинг ўзи бўлмаслиги керак. Биз бу ҳолини бартараф этиш учун амалий чоралар кўрдик. Натижада шу йилнинг ўтган олти ойи ичида 13 мингта янги телефон ўрнатилиб, йиллик дастур бажарилди. Рўйхатдаги 14 минг буюртма ҳам йил охиригача бажарилади.

Шаҳар аҳолисининг қоронамиз хизматига бўлган талаби шу тарафда ҳал этилмоқда. Сабоби — барча телефон тармоқлари ҳудуддаги хонадонларга ҳеч қандай навбат қўтиб ўтирмай, 2-3 кун ичида телефон тушириш мумкин бўлган қўча, даҳа ва кичик мавзёлар белгилаб олинди, матбуот ва керакли жойларга эълонлар осиқ йўли билан аҳолига хабар қилинди. Зеро, станцияларимизда бўш телефон рақамлари мавжуд. Улардан тўла фойдаланиш иқтисодий самарадорлиқни таъминлайди.

СИФАТ — КУНДАЛИК ИШНИМIZ МЕЗОНИ

БУ ШУНЧАКИ шиор эмас. У асосан дастурга мувофиқ қилиб боришмоқда. Дастурда эса техника воситаларининг иш сифати ва хизмат даражасига бевосита ёки бевосита таъсир қўрсатадиган ҳамма жиҳатлар ҳисобга олинган.

Баъзан «Телефон ҳақини оширишди, янги станциялар

Ислохот-одимлари

қуришди, аммо сифатда ўзгариш бўлмади», деган эътирозларни эшитиб қоламиз. Бу — асоссиз эътироз. Чунки телефон хизмати тарифлари молиявий-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ўз қонунига кўра мувофиқлаштирилди. Сифат масаласи эса кўпгина омиларга, шу

ишбилармонлар учун ҳам манфаатли бўлган қорона ақчаларини сотишдан иборат.

«Тошкент шаҳар телефон тармоғи» акциядорлик жамиятининг ҳам жамоа аъзолари, ҳам эркин савдо учун мўлжаллаб чиқарилган акциялари тўла сотиб бўлинди.

Алкател, Сименс, ДЭУ, Мицуи каби бошқа кўплаб машҳур компаниялар ҳам бу борада қизиқиш билдирмоқдалар. Бу қизиқишнинг сабаби Тошкент телефон тармоғи республикада энг йирик қорона эканлигида эмас. У катта маблағ ётқириш истикболига эга бўлишдан ташқари, бир маромда фаолият қўрсатаётган, жадал ривожланиб бораётган қоронадир.

Ўтган йил мобайнида 2,8 миллиард сўм, шу жумладан, аҳолига 1,3 миллиард сўмлик хизмат қўрсатилди. Шу билан бирга, қоронада тариф сисеатининг барча шартлари ва унинг ижтимоий жиҳатлари ҳам оғишмай бажариб келинмоқда.

БОШҚАРИШИНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

«МАҲАЛЛИЙ ТЕЛЕКОМ» акциядорлик компанияси ташкил топган пайтдан бошлаб унинг таркибига «Тошкент шаҳар телефон тармоғи» ҳам кирган. Барча машаққатлари, жумладан, молиявий қийинчиликларини ҳам компания билан биргаликда бошдан кечиринишга тўғри келмоқда. Вилоят электр алоқа қороналари томонидан олинган кредитларнинг қайтарилиши ва ушбу тўловлар учун уларда маблағ етишмаслиги сабаб-

ли, компания катта молиявий қийинчиликларни бошдан кечирмоқда. Абонентларнинг сурункали дебиторлик қарзлари ушбу муаммонга янада чуқурлаштирмоқда. «Маҳаллий Телеком» акциядорлик жамияти бундай ҳолатдан қўтилиш учун доимий изланмоқда. Бу ўз навбатида «Тошкент шаҳар телефон тармоғи» акциядорлик жамияти фаолиятига ҳам акс таъсир этмоқда.

Халқаро экспертларнинг хулосаларига қараганда, «Маҳаллий Телеком» ва «Халқаро Телеком» компаниялари ўзини ўзи самарали ривожлантирадиган аҳволда эмас. Чет эл инвесторлари улар билан, айниқса, «Маҳаллий Телеком» билан ҳамкорлик қилишни унча истамаяптилар.

Жаҳон банки мутахассислари бизнинг бу икки компаниямизни ягона миллий оператор сифатида билиштиришни таклиф этишмоқда. Бу ягона молиявий манбага эга бўлиш, бошқарув тизимини билиштириш ва соддалаштириш, маблағларни мақсадли сарфлаш ва техникадан самарали фойдаланиш, чет эл инвесторларни жалб этиш имконини беради.

Телекоммуникацияларнинг ягона миллий операторини ташкил этиш ҳақидаги таклифни фақат шу шарт билан қўллаб-қувватлаш мумкинки, ушбу янги бошқарув тизими чуқур ҳар томонлама пухта ўйланган бўлмоғи лозим. Токи, жойлардаги алоқа ташкилотларига у ёки бу масалада муҳим қарорга келиш борасида тўла эркинлик берилсин ҳамда унинг ижроси учун масъулият юклансин.

«Тошкент шаҳар телефон тармоғи» акциядорлик жамияти ҳусусида шунга айтиш жоизки, унинг кенг қўллангани ва аҳамияти ҳисобга олган ҳолда, ривожланиши ва янгиланиши учун алоҳида шарт-шароитлар яратиш беришни назарда тутиш зарур. Ана шунда у минтақаларга ҳам ёрдам бера олади ва ўзи ҳам давр талаблари даражасида фаолият юритиш имконига эга бўлади.

С. АЪЗАМОВ,
«Тошкент шаҳар телефон тармоғи» акциядорлик жамияти бош директори, техника фанлари номзоди.

Чилла сувига қондириб суғурилган гўзалар айни кўнларда қўйиш таътидан баҳра олиб, баражж усмоқда. Гуллага гўл, кўсакага кўсак қўйишдан борапти. Шу боис ҳақиқий деҳқон буён даладан чиқмайди. Экинни атрофда паровна бўлмоқда.

Йилларик туманидаги «Гулистон» ширкатлар уюшмаси миришкорлари ҳам «хўса тўпалаш ойида гўзага шиллов беришга алоҳида аҳамият берадилар.

СУРАТЛАРДА: пайкаларга ишлов беришмоқда; 10-бригада бошлиғи О. Қаримов, ҳўжалик бошқаруви раиси О. Бекчонов ва механикатор Ф. Саидов гўза ривожини кўздан кечирмоқдалар.

Р. ЖУМАНИЕЗОВ (ЎЗА) олган суратлар.

Маҳсулот сифати — муваффақият гарови

«Шўрчи пахта» ҳиссдорлик жамияти жамоаси мамлакатимиз мустақиллигининг саккиз йиллигини муносиб қўтиб олишга ҳаракат қилмоқда. Йил бошидан буён янги технологиялар жорий этиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ҳар бир тармоқда тежамкорликка эришиш тўғрисида 16 миллион 760 минг сўм фойда олишга эришилди. Ишчи ва хизматчилар яхшигина дивиденд ола бошладилар. Масалан, 1997 йилда ҳар бир акцияга 391 сўмдан дивиденд тўланган бўлса, ўтган йили 59 рақам қарийб 508 сўмга

етди. Пахта тозаловчилар маҳсулот сифатига ғўлҳод эътибор беришляпти. Бозор талаби шундай. Улар ўтган йил ҳосилини қайта ишлаб, Бельгия, Голландия, Швейцария, Англия, Австрия, АКШ, Жанубий Корея мамлакатларига 5294 тонна тола жўнатишди. Ишончли ҳамкорлик, маҳсулот сифатига қафолат бўлганлиги учун пахта сотиб олувчилар томонидан бирон-бир эътироз билдирилгани йўқ.

Чор ТўХТАЕВ,
ЎЗА мухбири.

БИР МАҚОЛАГА ИККИ ЖАВОБ

Ўки бу жавоблар ҳусусида айрим мулоҳазалар

Газетанинг шу йил 16 апрель сонига «Фирром рақобат» сарлавҳали танқидий мақола чоп этилганди. Унда Туртқўла шаҳридаги икки мол бозоридоги носоголом муҳит тўғрисида фикр юритилган эди. Ушбу мақола юзасидан Қорақалпоғистон Республикасидан иккита жавоб хатли олинди.

Мақола туман ҳокимлиги томонидан ўрганилиб, муҳокама қилинди, деб хабар беради Туртқўла туман ҳокимининг муовини — назорат инспекцияси бошлиғи жаноб И. Бекчонов. Унда баён қилинган мол бозорини бундан 21 йил олдин бунёд этилган бўлиб, 1998 йилнинг февралига қадар фаолият қўрсатиб келаётган эди. Мақолада исми-шарифи қайд қилинган Қўлибека Бобоқонова тегишли ташкилотлар розилигини олмасдан, ўзбошимчилик билан «Баракат-Туртқўла» ҳиссдорлик жамияти ҳисобиди турадиган ва шартнома бўйича ишлайдиган ушбу бозор сифатида ташкил қилган. Бу аёлга унинг ишлари амалдаги қонун-қондаларга тўғри келмаслиги бир неча бор тушунтирилди. Лекин у идорама-идора юриб, шикоят қилавериб, раҳбарларни жуда кўп ташвишга қўйди. Соғлом муҳитни вужудга келтириш мақсадида «Файз» мол бозори ўтган йилнинг июль ойида туман ҳокимининг қарори билан рўйхатдан ўтказилди.

Фаврият қўрсатиб келган «Обод» бозорига ҳам туман ҳокимининг қарори билан рухсат қўрилди. Шу тариха иккаласи учун эркин рақобат қилиш имконияти туғилди. Лекин «Обод» мол бозорига давлат санитария-эпидемиология назорати хулосасига кўра, туман ҳокимининг қарорига асосан, мол билан савдо қилиш тўхтатилди. М. Рузиевнинг туман ҳокими С. Исқандаровга мутлақо қариндошчилиги йўқ.

Туртқўла туманидаги мол бозорлари атрофда бўлаётган ҳар хил тортишувлар, аризалар, шикоятларни ўрганиб чиқиш мақсадида туман ҳокимининг 1999 йил 11 февралдаги фармойишига асосда 13 кишидан иборат гуруҳ тузилди. «Обод» ва «Файз» мол бозорларининг Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлигидан рўйхатдан ўтказилмаганилиги, акциялар чиқариши ва сотиш бўйича ҳеч қандай ишлар қилинмаганилиги ҳамда туман санитария назорати, ўт ўчириш қисмининг, давлат автомобиль назорати инспекцияларининг талабларига жавоб бермаслиги ҳисобга олинди, ҳар икки бозор фаолияти тўхтатилди. Тумандаги «Ризқ-рўз» деҳқон бозори ҳиссдорлик жамиятига ҳамма қўлай-

ликларга эга бўлган янги мол бозори қуриш учун ер ажратиб берилди. Ҳозирги кунда бу мол бозори фаолият қўрсатмоқда.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси Раиси жаноб Т. Камоловдан олинган жавоб мактубида таъкидланганича, юқорида номларини зикр этилган бозорларнинг очилиши ва фаолият юритиши Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарорига эъландир.

Ҳар икки бозорни ташкил этиш чоғида тадбиркорлар туман архитектори, санъид-станция, табиатни муҳофаза қилиш, ўт ўчириш ва бошқа тегишли идоралар билан келишилмаган.

Қорақалпоғистон Республикаси санитария-гигиена, йўл ҳаракатлари, ўт хавфсизлиги ва бошқа ҳаракатдаги қонунлар талабларига эид ҳолда чиқарилган қарорларни туман ҳокими ўзининг қарори билан беқор қилди ва республика прокуроури бунини тўғри, деб топти.

Бу жавоблар воқеага маълум аниқлиқлар киритишни талаб этади. Масалан, биринчи жавобда «... Қўлибека Бобоқонова тегишли ташкилотлар розилигини олмасдан, ўзбошимчилик билан «Баракат-Туртқўла» ҳиссдорлик жамияти ҳисобиди турадиган ва шартнома бўйича ишлайдиган ушбу бозор сифатида ташкил қилган. Бу аёлга унинг ишлари амалдаги қонун-қондаларга тўғри келмаслиги бир неча бор тушунтирилди. Лекин у идорама-идора юриб, шикоят қилавериб, раҳбарларни жуда кўп ташвишга қўйди. Соғлом муҳитни вужудга келтириш мақсадида «Файз» мол бозори ўтган йилнинг июль ойида туман ҳокимининг қарори билан рўйхатдан ўтказилди», дейилди.

1-савол: агар К. Бобоқоновнинг ҳаракатлари амалдаги қонун-қондаларга тўғри келмаса, нега қарор билан рўйхатдан ўтказилди?

2-савол: Бозор рўйхатда олинган, «соғлом муҳит» юзатга келдимми? Энди жавобимиз мана бу жумлага эътибор қаратайлик: «Унда баён қилинган мол бозори бундан 21 йил олдин бунёд этилган бўлиб, 1998 йилнинг февралига қадар фаолият қўрсатиб келатган эди». Бу ерда гап аслида «Обод» тижорат-деҳқон бозорига қарашли «Йўлдош» шаҳарчасидида мол бозори ҳақида кетаяпти. Жаноб И. Бекчонов эса бунинг фарқида бормай, «Файз» ҳақида фикр юритади. Ибтидои шукки, уша жумладан сўнг «Фаолият қўрсатиб келган «Обод» бозорига ҳам туман ҳокимининг қарори билан рухсат берилган», дейилди.

Тўғри. Бу қарор 1998 йилнинг 4 июлида қабул қилинган. Бунгача тадбиркор М. Рузиевнинг ҳоким тақлифи билан қаровсиз қолган, фаолиятни тўхтатилган бозор жойини тартибга келтириб, бир текстар майлонга қўйиб чиққан. Худди шу йилнинг 4 но-

ТАХРИРИЯТДАН:

ябрида туман ҳокими имзолаган қарорга кўра, «Обод» тижорат-деҳқон бозорига қарашли «Йўлдош» шаҳарчасидида мол бозорининг фаолият қўрсатиши тўхтатилган, бу ерда автомашина сотиш ва сотиб олишга рухсат берилган. Айнан шу қарорнинг 8-бандида «Файз» ҳиссдорлик жамияти раҳбари (Б. Бобоқонова)га мол бозори ва қурилиш маҳсулотлари сотилаётган бозорлар оралиғига девор ўрнатилсин», деб қўрсатилган.

Ушбу қарорлар ижроси ҳоким муовинлари, жумладан, тахририятга жавоб йўллаган И. Бекчоновга ҳам юқатилган. Жавобда алоҳида таъкидланганича, 1999 йилнинг 11 февралда туман ҳокимининг фармойиши билан 13 кишидан иборат гуруҳ тузилиб, бозорлар фаолияти ўрганилган ва «Обод» ҳамда «Файз» бозорларининг Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлигидан рўйхатдан ўтказилганилиги, акциялар чиқариши ва сотиш бўйича ҳеч қандай ишлар қилинмаганилиги, туман санитария назорати, ўт ўчириш қисми, автомобиль назорати инспекцияси талабларига жавоб бермаслиги ҳисобга олинди, ҳар икки бозор фаолияти тўхтатилган.

Биздаги маълумотларга кўра, «Фаолият тўхтатилган «Обод» тижорат-деҳқон бозори (раиси М. Рузиев)нинг январь-февраль ойларида банкка 516 минг сўм (чипта баҳоси ҳар бир қорамолга 50 сўм) маблағ топширган. Ҳар томонлама шароитга эга янги мол бозори (учинчи) эса март, апрель, май ойлари учун ҳар бир қорамолдан 100 сўмдан чипта ҳақи йиғиб олиб, ҳазинага бор-йўли 500 минг сўмга яқин пул топширган, холос. Устига устак, «Обод»да бир бош қўй учун 30 сўмдан чипта сотилган бўлса, бу қўрсаткич янги бозорда 50 сўм. Жавобда бунга ҳам эътибор қаратилмаган.

Аммо шуниси таъжубланарлики, туман ҳокими «Обод» бозори фаолиятини гоҳ тўхтатиш, гоҳ очиш юзасидан бир

нечта (ҳами 7 та) қарор чиқарган, шу тариха ўз «хатосини» ўзи «тузатиб» борган. Бунини Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси Раиси имзолаган жавоб мактуби ҳам тасдиқлаб турибди: «ҳаракатдаги қонунларга эид ҳолда чиқарилган қарорларни туман ҳокими ўзининг қарори билан беқор қилди, ва республика прокуроури бунини тўғри, деб топти».

Шу ўринда яна юқоридаги саволларни такрорлашга тўғри келад: қонунларга эид экан, нега бу қарорлар қабул қилинди? Ана шу қарорлар асосида қўлланган келган қонунга қўрсатилган қонун қанга келиб эса ишсиз қолган тадбиркорларнинг айби нима? Ахир, ҳоким қарори ижроси вожиб эмасми? Қолаверса, қарор чиқаришдан аввал ҳар икки тадбиркордан қонунга мувофиқ рухсатнома-лар, розилик хатларини талаб қилиб олиш ҳокимликдаги масъул ҳокимларнинг вазифаси-ку?

Ва, ниҳоят, мақола муаллифи Туртқўлада бўлганида, ушбу бозорларга оид деярли барча ҳужжатларга имзо чеккан ва бозорлар ҳусусидаги қарорлар ижросига масъул бўлган туман ҳокимининг биринчи ўринбосари М. Сейт-ниёзов ва назорат инспекцияси раҳбари И. Бекчонов ариза-ғўй иштирокчида ўтказилган сўхбатда нега мақолада келтирилган фикрларга қарши ваъжларини айтишмадилар? Бозорлар фаолияти қонунга эид эканлигини исботлаб бермадилар?

Инсон тақдирига тегишли ҳар бир ҳўжжат пухта бўлиши ва энг муҳими, қонунга мувофиқ келиши шарт. Ўйланмай чиқарилган қарор билан «соғлом муҳит» яратиб бўлмайди. Шу боис ҳар икки бозорнинг раҳбарлари айни кўнларда ҳам ҳақиқат эилзб идорама-идора юришибди.

Бундай саргардонлик қачонгача давом этади? «Обод» бозорининг кейинги тақдирини нима бўларкин?

Т. АБДУРАХМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
41						
42						
43						
44						
45						
46						
47						
48						
49						
50						
51						
52						
53						
54						
55						
56						
57						
58						
59						
60						
61						
62						
63						
64						
65						
66						
67						
68						
69						
70						
71						
72						
73						
74						
75						
76						
77						
78						
79						
80						
81						
82						
83						
84						
85						
86						
87						
88						
89						
90						
91						
92						
93						
94						
95						
96						
97						
98						
99						
100						